РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ
Уп1 Бр. 03-278
19.09 **2022 година**
С к о п ј е

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 20 и член 23 став 1 алинеја 1 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија" бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.42/20 и 77/21), а во врска со член 50 став 3 од истиот Закон, член 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица („Службен весник на Република Македонија" бр.172/14), точка 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка (Пречистен текст) арх.бр.01-6039/1 од 20.10.2015 година, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година и Заклучокот арх.бр.02-3436/4 од 16.09.2022 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 35-та седница одржана на 16.09.2022 година, го донесе следното

Решение
за преземање мерка – јавна опомена

1. ЈАВНО СЕ ОПОМЕНУВА Трговското Радиодифузно Друштво (ТРД) КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, заради извршена повреда на член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗАВМУ) и на член 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица (ПЗМЛ), на начин што на својот телевизиски програмски сервис, на 5 август 2022 година, премиерно и репризно емитуваните епизоди од играните серијали: ,,Fatih Harbiye" и ,,Benim adım Melek", како и промотивните најави за нивно емитување, беа несоодветно класифицирани и означени како програма од прва категорија, наместо како програма од втора категорија, која не се препорачува за деца под 8 години, односно за која се препорачува надзор од родител или старател.

Повредата од став 1 од оваа точка, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

2. МУ СЕ НАЛОЖУВА на Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, во рок од 30 (триесет) дена од денот на приемот на ова Решение да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ.

3. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

4. Ова Решение е конечно, а како ден на негово донесување се смета денот на неговата заверка во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Агенцијата).

О б р а з л о ж е н и е

Агенцијата врз основа на член 28 од ЗАВМУ е надлежна да врши програмски надзор (мониторинг) на програмите на радиодифузерите и давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, како и на програмските пакети кои ги реемитуваат операторите на јавни електронски комуникациски мрежи од аспект на почитувањето на одредбите од цитираниот Закон, дозволите, издадените потврди за регистрација, подзаконските акти и другите акти донесени од Агенцијата.

Во согласност со член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата презема мерка - решение за јавна опомена согласно со овој Закон, во случаите кога е извршена повреда на одредбите од ЗАВМУ и подзаконските акти донесени врз основа на истиот, како и на условите и обврските утврдени со дозволата и други акти на Агенцијата.

Согласно член 50 став 1 од ЗАВМУ, давателите на аудиовизуелни медиумски услуги не смеат да емитуваат програми кои можат сериозно да му наштетат на физичкиот, психичкиот или моралниот

развој на малолетните лица, особено програми кои содржат порнографија или непотребно насилство. Забраната од ставот (1) на овој член се однесува и на други програми кои веројатно би можеле да му наштетат на физичкиот, психичкиот или моралниот развој на малолетните лица, освен кога е обезбедено со нивното емитување или репризирање во одреден временски период и/или со примена на одредена техничка мерка, малолетните лица во периодот на емитување или репризирање нема на вообичаениот начин да ги слушнат или да ги видат тие програми. Кога вакви програми се емитуваат или репризираат во не кодирана форма, давателот на аудиовизуелни медиумски услуги е должен пред нивното емитување да обезбеди претходно акустично предупредување и можност да бидат препознаени со помош на визуелни знаци во текот на нивното времетраење (член 50 став 3 од ЗАВМУ).

Во член 17 став 1 точка 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица пропишано е дека во втора категорија класифицирани се програми што не се препорачуваат за деца под 8 години, за чие следење е неопходен надзор од родител или старател. Можен е опфат на посериозни теми: девијантно однесување, семејно насилство, расизам и слично, меѓутоа програмите во ниту еден случај не смеат да поттикнуваат, ниту пак во себе да вклучуваат каква било афирмација на девијантно однесување или на поведение навредливо за човековото достоинство. Не е дозволена пренагласена употреба на непристоен (вулгарен) говор. Неутрална, природна појавност на голо човечко тело е дозволена, меѓутоа без каков било вулгарен сексуален контекст. Описите, сцените и/или глетките со еротика мора да бидат исклучително ретки и сосем ненагласени, дискретни и без вулгарни алузии. Дозволено е умерено прикажување насилство, но, без детали на суровост, оправдано во заплетот на сценариото, без да се нагласува присуството на вистинско оружје или на опасни техники за меѓучовечка пресметка.

Во рамките на своите законски надлежности, Агенцијата преку Секторот за програмски работи, на 26 август 2022 година, изврши редовен програмски надзор (мониторинг) на телевизискиот програмски сервис на ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, емитуван на 5 август 2022 година, на државно ниво, при што констатираше прекршување на членот 50 став 3 од ЗАВМУ и на член 17 од ПЗМЛ.

Со редовниот надзор е констатирано дека на 5 август 2022 година, на телевизискиот програмски сервис на Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ, премиерите и репризите на епизоди од двата играни серијала: „Fatih Harbiye“ и „Benim adım Melek“, долгометражни, повеќесезонски теленовели, и најавите за нивното емитување на програмскиот сервис од 5 август 2022 година, беа несоодветно категоризирани и обележани како – програма од прва категорија, наменета за целата публика. Со оглед на нивната содржина и на режисерскиот пристап, како и врз основа на фактот дека веќе се емитувани или сѐ уште се емитуваат на програмските сервиси на други радиодифузери (со инаков превод на нивните наслови: – „Рането срце“ и „Борбата на мајката“) – соодветно е серијалите да се класифицираат и да се обележат како – програма од втора категорија (8+), која не се препорачува за деца под 8 години, за чие следење се препорачува надзор од родител или старател.

Повредата од точка 1 од ова Решение, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

Согласно член 23 став 3 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата до ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, на 29.08.2022 година, испрати Допис наш арх.бр.10-3261/2 од 29.08.2022 година, со кој му го достави Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година, со цел во рок од 7 (седум) работни дена од денот на приемот на дописот, до Советот на Агенцијата да достави појаснување во писмена форма за стореното прекршување на одредбите од ЗАВМУ и од ПЗМЛ. Дописот беше уредно примен од страна на радиодифузерот на 29.08.2022 година. Во предвидениот рок, односно на 01.09.2022 г., ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, до Агенцијата достави Писмено појаснување наш арх.10-3261/3 од 01.09.2022 г. Советот на Агенцијата на седницата одржана на 16.09.2022 г., го разгледа предметниот Писмен извештај и доставениот допис – писмено известување и заклучи на ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, да му се изрече мерка – јавна опомена.

Следствено на напред наведеното, врз основа на член 18 став 1 алинеја 20 и член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, а во врска со член 50 став 3 од истиот Закон и член 17 од ПЗМЛ, точка 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година и Заклучокот арх.бр.02-3436/4 од 16.09.2022 година, поради констатирано непочитување на одредбите од ЗАВМУ и на ПЗМЛ, утврдено во точка 1 на ова Решение, Советот на Агенцијата на седницата одржана на 16.09.2022 година, донесе Решение со кое јавно се опоменува ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, и му се наложува, во рок од 30 (триесет) дена од денот на приемот на Решението да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

Согласно член 24 од ЗАВМУ, ова Решение е конечно и против него радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Врз основа на горе наведеното, се донесе решение како во диспозитивот.

Прилог (1):

1) Писмен извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-3261/1 од 26.08.2022 година.

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги
Претседател на Совет,

Лазо ПЕТРУШЕВСКИ

Правна поука: Против ова решение радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Доставено до:

- Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје;
- Управителот на Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје;
- Одговорното лице на програмата во Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје;
- Секторот за правни работи и јавни набавки;
- Секторот за програмски работи; и
- Назначените лица во Агенцијата за водење на уписникот Уп1.

АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија" бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 42/20 и 77/21), се доставува:

26.08.2022
10 3261 1

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР

1. Вид надзор: Редовен;

2. Субјект на надзорот: Трговско Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје;

3. Период опфатен со надзорот: 5 август 2022 година;

4. Датум на извршување на надзорот: 26 август 2022 година;

5. Предмет на надзорот:

- Член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (заштита на малолетните лица од програми што би можеле да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој);
- Правилник за заштита на малолетните лица („Службен весник на Република Македонија" бр. 172/14);
- Членовите 53, 54, 55, 98, 99, 100 и 101 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (правила за емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации);
- Упатство за примена на одредбите за пласирање производи („Службен весник на Република Македонија" бр.201/14);
- Правилник за спонзорство („Службен весник на Република Македонија" бр. 40/15);
- Правилник за нови рекламни техники („Службен весник на Република Македонија" бр. 56/15);
- Член 52 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (обврски при обезбедување квизови или други облици на наградно учествување);
- Член 93 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (користење телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање);
- Правилник за програми со наградно учествување и за користење телефонски услуги со додадена вредност („Службен весник на Република Македонија" бр. 185/14);
- Член 94 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (емитување игри на среќа);

6. Претходно изречена мерка: /
7. Констатации од надзорот:

Со редовниот програмски надзор врз телевизискиот програмски сервис на ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, емитуван на 5 август 2022 година, на државно ниво, констатирано е прекршување на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и на членот 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица.

Премиерите и репризите на епизоди од двата играни серијала: „Fatih Harbiye" и „Benim adım Melek", долгометражни, повеќесезонски теленовели, и најавите за нивното емитување на програмскиот сервис од 5 август 2022 година, беа несоодветно категоризирани и обележани како – *програма од прва категорија, наменета за целата публика.* Со оглед на нивната содржина и на режисерскиот пристап, како и врз основа на фактот дека веќе се емитувани или сè уште се емитуваат на програмските сервиси на други радиодифузери (со инаков превод на нивните наслови: – „*Рането срце*" и „*Борбата на мајката*") – соодветно е серијалите да се класифицираат и да се обележат како – *програма од втора категорија (8+), која не се препорачува за деца под 8 години, за чие следење се препорачува надзор од родител или старател.*

5 август 2022 г.

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	Почеток	Крај	
„Fatih Harbiye" („*Рането срце*")	(*23:25:41 - 4 август*) 00:00:00	00:13:45	Премиерно и репризно емитуваните епизоди од играните серијали беа несоодветно класифицирани и означени како – *програма од прва категорија.* Треба да се класифицираат и означат како - *програма од втора категорија*, непрепорачлива за деца под 8 години, со препорака за надзор од родител/старател.
	12:29:50	13:17:42	
	19:53:18	20:39:59	
„Benim adım Melek" („*Борбата на мајката*")	13:17:52	14:06:20	
	20:44:17	21:23:40	

5 август 2022 г.

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	Почеток	Крај	
Промотивни најави за „Fatih Harbiye" („*Рането срце*")	14:58.04	14:59:38	Промотивните најави за емитувањето на играните серијали несоодветно беа означени со предупредувачка сигнализација за – *програма од прва категорија*, а
	16:57:07	16:58:41	
	19:05:52	19:07:27	
Промотивни најави за „Benim adım Melek"	16:58:42	16:59:58	
	19:08:05	19:09:23	

(„Борбата на мајката")			соодветната ознака им е за - <u>*програма од втора категорија*</u>, непрепорачлива за деца под 8 години, со препорака за надзор од родител/старател.

8. Опис на прекршувањето:

Спротивно на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и на членот 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, на телевизискиот програмски сервис на ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, на 5 август 2022 година, премиерно и репризно емитуваните епизоди од играните серијали: „Fatih Harbiye" и „Benim adım Melek", како и промотивните најави за нивно емитување, беа несоодветно класифицирани и означени како програма од прва категорија, наместо како програма од втора категорија, која не се препорачува за деца под 8 години, односно за која се препорачува надзор од родител или старател.

9. Предлог мерка:

Советот на Агенцијата да донесе решение за изрекување мерка јавна опомена на Трговското Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, и согласно со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр. 01-6039/1 од 20.10.2015 година, да му наложи во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и Правилникот за заштита на малолетните лица; и

Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по опомената (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на Советот на Агенцијата.

Сектор за програмски работи